

Un aconteixement històric en el port de Palamós

El primer dia del mes de desembre de l'any 1423, els habitants de Palamós pogueren admirar el bell espectacle que oferia la presència en el port de la vila d' un magnífic i poderós estol de naus i galeres. Era l'armada del rei d'Aragó Anfós el Magnànim, que de retorn de la campanya d'Itàlia, entrava, per primera volta, en un port de Catalunya.

Nombrosíssim era l'estol que aquell jorn es reuní en nostra badia, puix a mes de l'armada que el 13 de maig de 1420 sortí amb el rei del port dels Alfachs per a la dita campanya d'Itàlia, que segons Campmany es componia de 80 veles, s'hi ajuntava la que capitanejada per En Joan Ramon Folch de Cardona en nombre de 22 galeres i 8 naus grosses, li trameté la reina Maria als primers de l'any 1423.

Dins sa galera portava D. Anfós el cos de S. Lluís bisbe de Tolosa, que es venerava en la catedral de Marsella, d'on li havia pres en l'atac que a son pas cap a Catalunya féu a aquella ciutat, que era d'En Lluís d'Anjou, pretenent com ell a la corona del regne de Nàpols. D. Anfós era descendent de una germana del Sant, dita donya Blanca, que havia sigut reina d'Aragó. Portava també, la cadena del port de Marsella, que junt amb el cos de Sant Lluís anà a depositar a la seu Metropolitana de València on encara es troben avui dia.

No fou molt llarga la permanència del sobirà i son acompanyament en nostra vila, puix segons ens diu el Dietari de l'Antic Consell Barceloní, els

missatgers que la ciutat de Barcelona envià a Palamós a fer reverència al rei, que foren En Galceran Dusay i En G. Oliver, havent sortit d' aquella el dia 3 de desembre trobaren el rei que ja era arribat a Blanes.

Com a comprovants documentals d'aquesta estada del rei Anfós el Magnànim en nostra vila, a més de la notícia que ens dóna el Dietari citat, podem anotar una crida que manaren publicar els consellers de Barcelona en quan reberen la nova de l'arribada del rei a Catalunya, la qual diu aixís: «*Ara oiats tothom generalment que us notifiquen los honorables consellers de la ciutat de Barchinona, que com los dits consellers així per lletra que han reebuda del senyor rey com en altra manera sien certament avisats que l dit senyor sa et alegra en la sua excellent persona reyal lo primer dia del present mes es arribat magnificament et victoriosa ab son estol en lo loch de Palamós, los dits consellers ab consells de promens també per retre la-hors et gracies a nostro senyor Deu com per demostració de la gran alegria que la dita ciutat ha de la beneventurada venguda del dit senyor et de la gracia singular que nostre Senyor Deu ha feta a tots sos regnes et terres deça mar com lus ha tornat en aquelles el dit lur rey et senyor que tant desitjaven, han delliberat que lo dia present a les lums enceses sien fetes grans et solemnes alimares així per la Seu et esgleyes parroquials et ordens de homens et de dones com generalment per tots et sengles habitants de la dita ciutat. Per que los dits honorables consellers pregunten et exorten los honorables vicaris del senyor bisbe et Capítol de la Seu, rectors de les esgleyes parroquials, priors, guardians, abbadesses et prioresses dels ordens de la dita ciutat. et tot hom generalment et en singular de qualsevol estament o condició sien, que lo dit dia present a la nit facen les dites alimares segons per los dits consellers es estat delliberat.—Fou feta la present crida per En Bnt. Cadireta dijous a II del mes de desembre any MCDXXIII amb IV trompetes per los lochs acostumats et per molts altres*» (1).

Un altre justificatiu del fet esmentat, és la següent nota que copiem de un llibre de comptes de les obres del castell de Tortosa: «*Item, pagui a n Anthoni Sola specier per pólvores de bombardes que n Anthoni de Serbis se pres per les alimares que es feren al castell com vench la beneyta nova que l estol que lo principat de Catalunya trametia al senyor rey et era junt ab salvament en Nàpols et havia haguda victorta et opres com lo dit senyor rey fonch arribat en Palamós ab salvament.*» (2)

LL. CAMÓS I CABRUJA

Barcelona, Març de 1921.

(1) Arxiu Mpal. de Barcelona.—Llibre d'Ordinacions, Bans i Crides, anys 1414-27.—Fol. 77.

(2) Arxiu del Reial Patrimoni de Catalunya.—Llibre dels comptes de les obres del castell de Tortosa per en P. ça Costa, anys 1422-23, fol. 35.

De Carnaval

Com us escau formosa amiga
aquesta nit de Carnaval
el ric vestit de dama antiga
que l'estreneu per dà un assalt.
I la perruca tota blanca
sap amagà el cabell daurat,
passeu avant, ja res no us manca;
vostre somriure és benaurat.
Passeu avant l'antiga dama
i pels salons guanyareu fama
de gentil reina dels amors,
i quan sereu ja vella, vella,
direu aixís: La nit aquella....
vaig captivar a tots els cors.

Rialles franques

A mi em plauen les rialles
brollades de dintre el cor.
¡O les rialles serenes,
enciseres per l'amor..!

Elles són franques, sonores
com l'esquelling dels remats,
com la campana que branda
per les grans solemnitats.

I són per la vida nostra,
nota de festa i de goig,
fugen lleugeres dels llavis
amb un joguineig tot boig.

L'enamorat les estima
perquè prometen petons,
i les rep amb alegria
com l'infant a les cançons.

Belles rialles sonores
 regneu per sempre al cor meu
 puix són les millors ofrenes
 que un jorn vaig rebre de Déu.

Dolceta cansó

No dormis pas encara
 fillet meu estimat,
 fins que torni el teu pare
 de la sega del blat.

Tu el rebràs amb besades
 i amb somriures serens,
 i amb les mans enlairades
 per copsar els presents.

Un ramell de roselles
 i cireres de l'hort,
 les ofrenes vermelles
 et seran un tresor.

Ell t'acullirà als braços
 tan fidels pel treball,
 i endreçarà els teus passos
 carrê amunt, carrê avall.

I a ma falda amòrosa
 quan hi cerquis repòs,
 per ta boca desclosa
 tindrè el pit abundós

de la sava tan rica,
 pels teus llavis goluts,
 fa ta infantesa xica
 plena de fortituds.

Riu, fillet de ma vida
 que el teu pare ja ve,
 fem-li l'hora exquisida
 amb nostre amor serè.

MARIA del CARME MARCÉ

Qüestions culturals

Terrenys

Les bases per a la construcció d'escoles graduades que ens complaguérem en fer públiques en el nombre corresponent al mes de febrer, han merescut ja l'aprovació de l'Inspecció provincial de primera ensenyança i de l'Excm. Rector de la Universitat de Barcelona.

Davant d'aquest fet seria una ridícula que nosaltres, tal com vàrem prometre, seguíssim parlant de la necessitat de les dutxes i del gimnàs higiènic en tota escola ben muntada, del laboratori de ciències físico-naturals, de la sala per a infermeria i reconeixement mèdic, del saló d'actes, de la cantina escolar, etc., etc., després d'haver informat en sentit favorable les autoritats competents.

Acaba de donar-se un pas ferm. Tenim les normes per a portar a bon terme l'obra del renaixement cultural de Palamós, i és just fer constar que elles marquen d'una manera clara i definida l'orientació moderníssima que tindran les futures escoles. Es el segon graó de l'escala; ara cal anar per pujar el tercer.

La comissió «Pro Escoles» té el sagrat deure de no sentir defalliments i de mantindre la confiança en un pervindre més falaguer. Els homes que tenen ideals fiten la vista enlaire i no obliden l'estudi de les grans obres en mig de les més fortes crisis de la indústria i de la banca. Si ara es plegués de braços, quan tornés la normalitat hauria de recomençar la tasca. Val més anar-ho preparant de mica en mica, per a tenir-ho tot apunt el dia que es cregui arribat el moment oportú. Es precis ésser previsor.

Els projectes de les escoles no poden encarregar-se fins a tenir els terrenys corresponents, car la topografia dels mateixos influeix en el traçat dels plànols. Convé, doncs, primerament, abans que tot, escollir els *dos terrenys de 5.000 metres quadrats cada un*, de conformitat amb la base segona. Les obres d'edificació podran començar-se més aviat o més tard, però la possessió dels solars és indispensable: aquest és el punt de partença.

En el cas que resulti impossible trobar de moment els cinc o sis mil duros per a la compra dels terrenys, l'Ajuntament deu obtindre de llurs propietaris la formal promesa de venda. Obtinguda la certesa dels solars i encarregada la confecció dels projectes a un arquitecte entès en aquesta mena de construccions, lo demás és qüestió de saber aprofitar la primera oportunitat que es presenti.

No oblidem que l'home previngut val per dos. Adquirim els terrenys abans que un altre els urbanitzi. Siguem futuristes! —T.

La Costa brava

Premiada en els Jocs Florals "Catalunya", de Barcelona.

Al distingit aquarelista en Manel Grau.

Ribetejant eix mar immèns de glòria
Que besa en l'horitzó la volta blava
I és el full mes hermos de nostra història,
Somriu, fent-li de marc, la Costa brava.
Es el colós que dia i nit detura
De la llatina mar la forta empenta;
Que es mira en l'ona mansa que murmura,
Sos peus llepant, sotmesa i somrienta.
Es la joia cabdal d'aqueixa terra,
La venturosa terra catalana,
On l'amor a la Pàtria tant s'hi aferra;
On roda, al pas dels segles, la sardana.
Costa d'encants que l'esperit atrauen,
De munts altius on els mortals s'hi encanten,
D'afraus i coves on les fades jauen,
De llocs jolius on les onades canten.
Penyes gegants, alçant al cel llurs fites,
La majestat de sa altivès pregonen:
Són fulls del llibre de ma terra, escrites,
Amb mots de pedra que amb la mar raonen.
Els que hi hem nascut, ho sabem bé el que es diuen
Amb el rocam, les ones bellugoses,
Quan amb el sol brillegen i somriuen;
Quan de nit alcen glosses misterioses.
Prou sa remor va despertant memòries
D'hermosos fets que esborra el temps debades;
Prou són ressò d'enyoradisses glòries
Que l'avior guarda en son sí gravades.
L'ànima, aquí, de tradicions avara,
Sos somnis trena sots la volta blava:
Veniu-la a veure; els que dubteu encara

Que és obra de gegants, la Costa brava:
Aci i enllà, els caps fent centinella,
S'endinsen en el mar, vetllant tothora
I l'ona inquieta que a sos peus s'estrella,
Ruixats de perles escampades plora.
Aci i enllà, les penyes se humilien
Com abatudes per divines ratxes;
Les roques, estehent-se, se destrien
i brillen en son lloc rioleres platges.
S'aixequen viles que el comerç alenta,
S'estenen ports on els vaixells fan via
I del progrés la ratxa prepotenta
Força vital als pobles tots envia.
Mes altra cop la pedra alçant's ferrenya
Eleva al cel sa fita gegantina
I, el verd dels pins, que és sa corona, ensenya
A les onades de la mar llatina.
I còpia l'aigua verdejanta a l'ombra,
Els tints variants de la costera roca,
El blau del cel, i, en tons de sol i d'ombra,
Al fons sa tela de colors aboca.

Recó és del Paradís la costa hermosa;
Racer de les ondines i sirenes:
Són ses remors, só d'una eterna glosa
I a llur ressò de ditxa el cor omplena,
Sa majestat, arreu brillant fulgura;
Té tal força atraient, la Costa brava,
Que, al arribar-hi, l'hom el pas detura
I, a Deu cercant, al cel la vista clava!

FRANCESC MARULL

1917.

Des del pont de Brooklyn

Impressions d'un palamosí a Nova York.

Era l'hora en que l'immensa estructura de ferro, que com una gegantesca terenyina, teixida per l'enginy humà, s'estén de l'una a l'altra de les dues ciutats germanes, estava plena de gom a gom. Entre el terratrèmol de carros, automòbils i tramvies, podia veure's, des de lluny, un camió, el qual, en mig de la boira que eternament envaeix la gran vila americana, prenia proporcions més grans que no tenia en realitat. Pel semblant d'estranyesa que posava la gent, ben clar se veia que la càrrega que portava el camió, no era pas d'aquella que el públic de la gran urbs està acostumat a veure pels seus carrers i grans vies. En les viles grans, aquella psicologia col·lectiva de les masses, de la qual ens parla nn escriptor eminent, se manifesta més intensament que en els pobles petits. La curiositat, com els badalls i la tos en els llocs públics, es encomanadora. Degut tal vegada a aquest fenomen natural, el pas del camió era rebut amb generals exclamacions de sorpresa. Els qui anaven a peu s'aturaven; els dels tramvies s'aixecaven per a veure millor lo que aquell carro traginava, el qual, una vegada havia desaparegut entre el tràfec de carros, carreters i automòbils, encara era objecte de tots els comentaris, per a tractar d'endevinar lo que podia ésser ço que el camió portava.

L'admiració i sorpresa dels qui badaven féu recordar al qui això escriu que en un dels seus viatges per terres de Amèrica, al parlar d'un dels productes d'exportació més genuïnament catalans, els naturals de aquells països li feien preguntes molt gracioses sobre la procedència dels taps de suro, la manufactura dels quals en altres temps constituïa la riquesa i la felicitat de les regions més preuades de Catalunya.

Qui deia que els taps, com les pomes i els préssecs, creixien entre les branques dels arbres, i que no hi havia més feina a fer que abastar-los, com s'abasten amb un ganxo, les figues d'una figuera. Qui assegurava que es feien amb motllos com els plats de pisa o les rajoles de València. Quan hom els explicava el complicat procés de fabricació pel qual passen els taps de suro, des de que la escorxa s'arranca de l'arbre, fins que els polits cilindres de suro estan en condició de tencar hermèticament els vins més deliciosos dintre dels vaixells que els contenen, aquella bona gent se'n feia creus de lo que els deia, i invariablement exclamaven: «*Mira no más!.. Esos catalanes de las piedras sacan panes!*»

L'admiració dels uns al veure el camió trontollar-se pels carrers i gran vies de la ciutat americana carregat d'una *cosa* que ells estaven ben lluny de conèixer, i les preguntes infantils i ingènues dels altres, varen donar-me la convicció profunda de que aquells *fardos* de suro eren un contrasentit, una aberració en aquell lloc, i em feren pensar quan millor no hauria sigut que uns i altres haguessin seguit creient que els petits cilindres de matèria estranya que saltaven a les taules dels banquets (abans de la prohibició... i després d'ella) eren fruites seques, les quals creixien entre les branques dels arbres com les pomes i les peres!

J. VENTURA i SUREDA

Nova York, març de 1921.

El gran Rei

D'ogni virtu portò cinta la corda

I

La presó de Lleida retenia alta aristocràcia. Les reixes, que d'habitud privaven la claror a tafurers, enfosquien l'esguard dels nobles insurgents. Sots color de defensa de llurs drets, no pocs seguiren el comte de Foix. Per descomptada era la victòria contra el Rei novençà, per ço com la lluita tenia per coixí i recolze la gelosia de França, lluita sorgida quan l'inconegut Rei assetjà els serraïns a Montesa. L'ardit de rebel·lió contra l'augusta persona, ocupada en batre enemics, no podia sortir del camp de les mesquineses i ambicions feudals. Era una terenyina mortal que els homes de paratge d'Aragó i de llurs seguidors catalans solien estendre als primers passos de cada nou sobirà, per veure de guanyar honors i llogre. La insurgència del comte de Foix, sorgida amb urc, apaïvegada per un projecte de noces i renascuda amb ferestia en ésser el projecte incomplert, féu conèixer, de mantinent i en tota sa fulgència, el caràcter brau i magnànim del Rei català a qui la Història ha re-nomenat amb el títol de GRAN.

A Balaguer caigueren els insurgents, rebent només càstig els caps de la rebel·lió: uns foren encarcerats a Lleida; altres, en diversos castells, i el principal promotor, el comte de Foix, en l'enasprat castell de Ciurana, tots amb cadenes i grillons. Entre els primers hi havia el comte de Glasill, mesclat en la revolta per raó del parentiu amb el de Pallars, i per solidaritat feudal. Era un baró ja en la davallant de vellesa, capblanc, trèmol de xacres. El seu cos, qui ja clamava quieta i assentament, després de sofrir la derrota, hagué

de sentir-se punyit del grilló. Tant o més que el cos, ne sofria l'orgull macerat. Cavaller de fama, un dels herois de les conquestes de Mallorca i de València, galejat amb el millor botí per ordenament del propi Jaume el Conqueridor, hagué de finir sa vida cavalleresca amb facenda vergonyant i humiliós retiment. De no pagar al Rei les missions del setge de Balaguer, ell i sos companys de dissort veurien confiscats tots els llurs bens. Quan en la primavera de 1281 obrirà la llum de la llibertat, plorava d'amarguesa. Quin contrast el del retorn a son castell amb els que amb vivor rememorava! Com en les arribades d'antany, sos àulics i vassalls varen rebre-lo amb bona maina de falles i amb tocs de nàcares i trompetes. D'una veu ronca, manà que cessessin totduna l'aparat festós. N'era indigne. Fins temptació sentia de rompre el tizó deshonorat per ell mateix en sa vellesa. Oh sí! Deshonra hi havia d'haver-lo brandit en contra del Rei, qui, voltat d'enemics, se revelà brau i inflexible. Com trompetes i nàcares ressonessin encar, igual que una veu desentenedora de raó, el comte agrament repetí la comanda, mentre llavors s'esqueien davant sos ulls irosos, les figures amades de sa muller, filles i hereu. S'abraçaren amb sospirs i sanglots i no sense que les dames miressin l'arribat amb minúcia, afanyoses de descobrir les nafres de què es temien i que sol·licitament i dolça volien curar. En les munyeques del Comte, servadors del nervi juvenil, hi havien llagues i nafres. L'hereu, no cavaller encara, en l'abraçada a son pare i senyor, esguardà seriós i digne per donar entenent que la males-truga rebel·lió no ofegava les glòries del casal ni la il·lusió del pervenir.

—Plau-me lo teu posat, oh fill, exclamà el Comte. M'apar vaer en tu ma imatge de jove. Es una trista fi de ma gran carrera, mes jo combatí per raó de parentesc, no contra lo Rei.

Un xiuxiueig de trist astorament va parcórrer la sala. Canviat, inconegut per la vellura i pel sofriment, estava el Comte. Quan el crit de rebel·lió el commogué, encara es redreçava gallardament, i gallardament eixí del castell, l'espasa cinta i vestit el perpunt. Flamejava la força en sos ulls de brau i el desig de proclamar que, a desgrat de la blancor de cabells, no havia a témer del forcegut braç juvenívul. Tant quan fou encantador veure el guerrer canut amb alè de vida i força, tant més colpidora la visió del vençut, ja vell, aclapit i inútil com una desferra.

Les dames de son amor, no deixant-lo del braç, donaren-li el menjar més confortant i la més dolça bevenda, que eren ofertes pel reboster en plats d'argent i copa d'or. El guerrer, qui havia en la càrrec patit de fam i de set, en sentir en sos llavis exangües la finor de la menja i la delícia del nèctar, va aixecar els ulls al cel, com donant a Déu mercè d'aquella favor que ja no esperava rebre. I en acalar el seu esguard, una delícia moral que li refrigerà l'ànima, tal com ho féu la bevenda al cos, li va ésser oferta per la mirada de la fidel muller i de les filles gentils, mirada fita i suau, com la claror de la lluna.

La Comtessa i ses filles, sots l'aguda impressió de veure de sobte la vellesa de l'amo, extremaren els afalacs, i amb un fil de llàgrimes inestroncable, com si gomboldessin un infant, feren-lo jeure en el llit de draps finíssims, reconvert de seda i voltat de tapits. I amb cura, el ben rentaren i xoparen-li d'un oli remeier les macadures i nafres de les munyeques. I després d'acò, perfumaren la cabellera nevada d'una essència finíssima. El vell guerrer s'acotà, com un aucell en niu de plomes i caigué en un son dolç i venturós, no sens per això pensar que n'era indigne, puix ans que ses parpelles se cloguessin, va veure, en el tapís del front del llit, el rostre bell i baronívol del Rei En Pere.

No pogueren lleument adormir-se els àulics, tot i que s'ajegueren molt entrada la nit, perquè endevinaven, sense canvi de mots, que la pena sentida per la increïble vellesa de llur senyor, ajornaria la gran festa, de temps i amb tots els detalls preparada, de fer cavallers a quatre gallards minyons, un dels quals era el fill del Comte, de nom Guerau.

L'endemà de son retorn, el Comte, amb les dolçors confortables, s'aixebí a bastament per amb plaer parlar de la joiosa festa de cavalleria; i digué com en el turment de la presó no l'havia deixat mai el pensament de la gala-festa que ell devia presidir i que el malastre privà, i que, per tant, plauria-li que només sofrís la dilació precisa de saber si els seus bens serien pel Rei confiscats. La nova certa que açò no fora esvaí del palau la tristor i de tots els cors, la congoixa. El vell prous se refeu i entonà, com una mata arraulida pel gel i estufada per un raig de sol.

En així com el tritlleig de campanes anuncia festa, les banderes flamejants, dominades per l'estandart de la torre d'homenatge, feien veure a totes les terres del Comtat i a les blaves aigües del Mediterrani que el palau dels Comtes de Glasill de festa se vestia.

Bell era de veure, perquè era bella a tot ser-ho la situació del castell. Com a corona d'un munt, se dreçava l'edifici grandíols amb ses torres octogonals unides per espesses cortines de muralla i salvades per un fossat imponent que havia estat fossar mantes vegades. La muntanya, on era postat el palau, era la més aguda de totes les de la serra costanera; així doncs, la vista que hom hi gaudia era meravellosa, com de cèlica miranda. Del costat de migjorn s'estenia la mar blava amb sos ornaments d'escuma com una randa infinita, animada per les altes galeres de tres pisos i de gallarda proa. De la banda contrària, s'eixamplava la plana verdejant amb rius de aigua de plata que com a venes ressaltaven, amb molins que movien les aspes frenèticament com a papillons, amb conreus, bella pintura; tot cenyit per la fita llunyana dels Pirineus nevats.

Era el castell de planta circular amb clastra d'igual forma. Una font cantava en mig de la clastra i entorn de la bassina d'aigua rosers hi florien estiragassant-se pel podi i enfilant-se en les subtils columnates. Tothom s'hi

encantava en els claustres artisats per ésser una primícia en terra catalana de l'art gòtic que la gran França creà i que francesos i lombards estengueren a moltes nacions.

Allí, davant l'elegància de la fina pedra i del capitell corinti, els vinguts de la guerra, tacats de sang i trèmols d'ofegar vides humanes, parlaven extasiats del miracle de la pedra que floria en la nació propera amb les construccions de superbes catedrals; miracle que, com una rosa de llum, atreia els Bisbes de la nostra pàtria per a després erigir els magnífics temples que avui admirem com obra de summa bellesa i com testimoni de fe.

Solia passar temps en la clastra la filla gran del Comte, de nom Elisabet. Entre el roserar, de coloms i de gentils damiselles voltada, N'Elisabet llegia els bordons d'En Cerverí i d'En Cabestany en alta veu, que molt li plavia el declamar i molt sàviament declamava, i en veu baixa, a la companya confident, els bordons de la seva amor impossible.

Ni vell ni minyó, ningú no ignorava en el castell les amors que el gosat Llibert d'Aulí inspirà a la filla de la Comtessa. S'inicià eixa amor quan En Llibert era patge de la noble fadrina, i va agrandar-se i revelar-se en devenir ell escuder. Ja quan el minyó era caudatari, encantà sa bella estampa tot el cercle femení i clar és que la filla del Comte, de només sentir el xiuxiueig d'emprenament, va sentir-se'n també molt empenhada. Ambdós esguards, en convergir, se paraven com es para el caminant a la sortida del sol, i amb la soltura i senzillesa de la tendra edat, s'emmirallaven sovint, sovint.

En la vessant de la muntanya, no gaire lluny del castell, vivia en cabana un vell ferrer, N'Aranyó, d'estatura de nan, de llonga barba nevada, d'ulls tan encesos com vius. Ja per son aspecte, ja per sa malignitat i tafaneria, era tingut per bruixot. Qui més en tal concepte li tingué, fou En Llibert, per tal com abans que sa passió fos descoberta, ja li en féu retret el nan maligne, embolcant ses paraules de cínica rialla i diabòlica mofa.

Quan l'amor arribà a coneixement del Comte, que era ja quan ningú del castell no la desconeixia, hagué d'abscondir-se en la closca del dissimul, perquè ja li fou impossible morir. El prou fulminà el vet incontrastable i amenaces de deshonor i acomiadament.

D'aquella hora en avant, ni el més lleu indici de sa forta passió deixà descobrir En Llibert, que per a ell fóra estat turment major l'absència, eterna tal vegada, que no pas aquella vida en què li era permesa la contemplació de la seva preferida. Filtrava's una rosada de benestar en la seva ànima perquè, malgrat del silenci i de l'interdicte, se'n sentia correspost de la figura bella i graciosa que tothom admirava. Era una figura esvelta i majestàtica: visatge il·luminat d'una mirada atzurosa i coronat d'una cabellera que en sedosos plecs i rinxos queia damunt les espatlles com cascada aurífica. Amb fredor d'estàtua, amb forçada seriesa, copsava Llibert el riure clar que els llavis de rosa dirigien a amigues i a admiradors, com si només a ell fos dirigit, i escol-

tava el so de la veu amada com dolça musica llunyana, regaladora i confortant. Hi havia en aquell sofrir, com a conhort, la certenitat que l'amor impossible era amor vera. Hi havia el record delitós del jurament, dit amb foc de passió, en la vorera ermita de Sant Marc, un capvespre tardoral, record precedit de tots els lleus i joganers que ompliren de joia la llur infantesa: caminar pomposament amb el ròssec del vestit de seda al puny; seure humilment en els vellutats graons del soli; sentir sempre el perfum, i la mirada, i la rialla de la nobilíssima infanta. Quina satisfacció per al cor pueril que ja s'infla de vanidat per creure's bell segons lloances i que no te fre per a ses gosades il·lusions d'interessar l'alta inabastable! Aqueixos goigs saltaven, com a folls corcers, quan, per avinenteses, el patge era admès en els jocs de la filla del Comte, en les corrieres pel bosc i en les cavalcades per la plana. Després de la puritat infantina, un tomb agre de gelosia adolescent: el noble Pere Descamps, qui ja esflorava la trentena, requeri l'amor de la tendra nina de dotze anys i va parlar-se en el castell del tracte de noces per convinences de noblesa; mes la infanta digué de no amb una freda esgarripança de que a son cos prim i frèvol s'atansés el d'aquell baró membrut i ferreny de cara tosca i barba hirsuta. I fou a seguit de l'esborronador atansament que en ocasió de solitud, en l'ermita de Sant Marc, Elisabet, com qui fuig d'un lloparràs, va cercar l'abraçada de l'escuder amat, el qual l'estrenyí en sos braços amb gran delícia i la besà en el front. Ambdós, sentint el crit del cor, varen jurar-se amor etern. L'interdicte, però, hi caigué com una llosa.

Amb el temps, no feren contrast Elisabet i el noble Descamps. Mes ella el rebutjava.

Llibert, a punt de fer-se cavaller, projectava el compliment de proeses que l'exaltessin prou per a ensenyorir-se de l'ànima que ja li pertanyia.

El castell del Comte de Glasill, amb les banderes flamejants, dominades per l'estandart de la torre d'homenatge, anunciava la gran festa de cavalleria.

MIQUEL ROGER I CROSA

(.) Primer capítol de la novel·la històrica a punt d'estampació.

Crònica local

De mal en pitjor. No obstant, Palamós aguanta un aspecte industrial rialler. La *Corchera Internacional*, per sa importància extraordinària, sosté tota la gent amb setmanada complerta. Han quedat sense feina alguns obrers de les altres fàbriques, però el tant per cent de gent en vaga és petit. A S. Feliu de Guixols treballa el 30% dels obrers i encara fent només 3 jornals. La impressió és que la crisi serà duradera, i que per tant, poden esdevenir trastorns. El Trust de Fabricants per l'explotació de palies ha començat la construcció d'un edifici.

A imitació del gran París, el Centre Federal ha organitzat la *Mi-Carême*, reduïda a una passada per la vila amb orquestra i una carretel·la de noies i per últim, un ball com els de costum.

Encara amb ressò d'aqueixes persistències carnavalesques han estat celebrades les funcions religioses de la Verge dels Dolors i les de la Setmana Major. En les primeres predicà el bon crador Dr. Ramon Doy i en el Dijous i Divendres Sant, un caputxí. La Capella cantà La Missa de Marini i en els dies Sants violins, flautes i harmonium executaren varies composicions. La professó dels Dolors, com és de tradició. Un ressorgiment dins l'ordre musical ha tingut lloc en el present any: Un *Tantum Ergo* que, per tal festa s'havia cantat durant més de mig segle: uns atribueixen sa paternitat a En Pedro Preciado, tenor que fou de la Capella de Girona; altres a En Carreras Dagas. Es composició que hauria d'esser borrada amb el llapis roig, d'atendre's les prescripcions del *Motu Proprio*; no mancada d'inspiració, té efectes teatrals inadmissibles. Però la represa d'una música sentida llargs anys té la virtut miraculosa de fer reviure imatges de tota la vida; per ço el poble s'hi entusiasma: per ço i perquè la factura de tercers i sextes és la música que més plau a la vulgaritat. Va transcriure'l de memòria el popular mestre Josep Casanovas (Paixero), qui amb tal motiu rebé moltes felicitacions. La Capella, com en parangó, oferí el *Tantum Ergo* de Vittoria, la polifonia del qual deixa freda a molta gent. Devem fer constar, per açò, que els cantaires no tingueren per Vittoria el respecte que mereix.

Al Teatre Carmen oferiren nova sessió de música els artistes del Conservatori del Liceo de Barcelona que pel novembre vingueren. La concurrència, escassa.

Un vent de reanimació mou els nostres futbolistes. Guanyadors del team de Palafrugell, s'entrenen amb la gran voluntat que verament mancava a ante-

riors jugadors. L'afició progressa perquè s'és constituït un segon team i mols de bordegassos shooten en l'esplanada del Passeig del Mar.

Han començat els treballs de Sanejament dels horts propers del carrer Cervantes, en els quals haurà de bastir-se un dels edificis escolars. El blanqueig i arranjamant d'una de les cases qui formen el nucli urbà del moll vell, fa desitjar la millora de ses veïnes, amb la qual cosa guanyaria el barri un bon aspecte. Avença ràpidament a l'Hospital la construcció de la sala per a malalts infecciosos que costea el bon patrici En Josep Tauler; tindrà totes les bones condicions desitjables. Serà doncs, el nostre Hospital un model d'institució caritativa. Les germanes Josefines, qui el regeixen, celebraren el dia de llur Sant Patró una bella festa.

Es temporada de malalts; es registren moltes neumònies.

Els passejants en el Carrer Major s'esglaïaren de veure com una tartana passava damunt el cos d'una noia petita. Afortunadament, la desgràcia no fou altra cosa que ferides lleus.

El el Casino La Union fou rebutjada, per molts vots de majoria, la proposició d'establiment d'una quota obligatoria per als balls de Festa Major i Carnaval.

Ja fa de bon passar, per fi, en la carretera de Palamós a S. Feliu: al menys, son tapats els clots.

Deixa Palamós el vicari Mossèn Martí Torrent.

L'Orfeó «Aucellada» assistí amb la senyera endolada a l'enterrament de l'Orfeonista en Ricard Corominas i Vives (q. a. C. s.) També hi havia la Corporació Municipal perquè el pare del difunt En Josep, es funcionari públic.

Moviment del port.

Vaixells entrats durant el mes de Març de 1921.

1, Veler, Blanca Rosa, (italià); 2, veler, Maria del Carme; 3, vap., Almafro; (inglés); 4, vap., Mansuria (suec); 5, veler, Dolors Pascual; 6, veler, Paulita; 7, vap., Roger de Flor; 8, vap., Colosí (inglés); 9, veler, Urci; 10, veler, Montserrat; 11, veler, Lylyta; 12, ver. Sant Antoni; 13, vap., Alhambra; 14, vap., Vizcaya; 15, vap., Rit; 16, veler, Mario; 17, vap., Navarra; 18, veler, Joven Paquito; 19, veler, Agna Maria; 20, veler, Joven Paquito; 21, veler, Lylyta; 22, veler, Juanito; 23, veler, Teresa; 24, Joven Paquito; 25, Agna Maria; 26, vap., Baracaldo; 27, vap., Ausias March; 28, veler, Luigi Padre (italià); 29, vap., Cabo Heiguer; 30, veler, Sont Josep.—Total 30.

Operacions de la Caixa d'Estalvis Mes de Març de 1921

Nombre d'imposicions	Quantitats imposades	Reintegras	Quantitats pagades	Llibretes noves
136	6599	24	7904'35	6

Registre civil

Mes de Març

Naixements.—1, Artur Calvet i Rós.—2, Alfons Sanchez i Sanchez.—3, Otilia Romaguera i Vaqué.—4, Cristóbal Ponze i Ruiz.—5, Lluís Roget i Mont.—6, Margarit i Sais.—7, Ribot i Garriga.—8, Joaquím Duràn i Plaja.—9, Ruiz i Martín.—10, Genís i Rodà.—11, Palet i Lavesier.—12, Ribera i Casamada.—Total 12.

Matrimonis.—1, Miquel Roca i Brugués amb Teresa Surell i Fiol.—2, Enric Figueras i Condom amb Agna Lladó i Oliu.—3, Joaquím Villascclaras i Cabalín amb Teresa Alfambra i Camps.—Total 3.

Defuncions.—1, Josep Matamala i Prats, 2 mesos.—2, Josep Casanovas i Morell, 60 anys.—3, Agna Mauri i Aulet, 59 anys.—4, Lluís Palet i Pallí 1 mes.—5, Carme Canyet i Estragués, 44 anys.—6, Pedro Barrull i Ametller, 70 anys.—7, Maria Esteva Cabrera de 73 anys.

Tallers Tipogràfics LLORENS CASTLLEO—Palamós